

N:o 106.

Af herr **E. G. H. Åkerlund**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t*
angående förenkling af arbetsmetoderna inom den civila
och ecklesiastiska förvaltningen m. m.

Den finansplan, som i förening med härordningsförslaget af Kongl. Maj:t framlades för 1901 års Riksdag, synes visserligen gifva vid handen, att landet utan allt för stor tunga skall mäktat bära kostnaderna för vårt nya försvarsverk under goda tider, äfven derest, såsom troligt är, dessa kostnader komma att vida öfverstiga de beräknade. Men få äro väl de, som verkligen tro, att uti ifrågavarande finansplan kalkylerade intægter också skola inflyta under ekonomiskt brydsamma tider, och att vårt folk äfven då skall utan yttersta ansträngning förmå bära de helt visst stadigt stigande försvarsbördorna, så framt icke betydliga lättnader kunna beredas uti öfriga statsutgifter. Det synes, som om man inom mycket intresserade och högt stående kretsar icke heller skulle vara främmande för en viss oro i detta hänseende, men man egnar väl dock näppeligen någon tanke åt undersökning, huruvida icke genom förstärkt hushållning inom statsförvaltningen i öfrigt medel skulle kunna sparas till fyllande af de luckor, som kunna uppstå i försvarsbudgeten, utan tyckes hafva för afsigt att föreslå ytterligare skuldsättning såsom lämpligt botemedel. Att Kongl. Maj:t ej heller egnat vidare uppmärksamhet deråt, huruvida förenklingar och besparingar inom vår civila och ecklesiastiska förvaltning lämpligen kunde vidtagas, synes mig framgå deraf, att Kongl. Maj:t äfven nu har för afsigt att medelst dyrtidstillägg befria ett stort antal af landets embets- och tjänste-

män från vanliga medborgares bekymmer, på samma gång dessa måste bereda sig på allt större utgifter till försvarsverket utan att under för handen varande konjunkturer i allmänhet kunna skönja utsigter till ekonomisk förkofring — snarare motsatsen — och ehuru aflöningsförmånerna för en ingalunda ringa del statstjenare ej länge sedan förbättrades utan höjda anspråk på dem från statens sida, samt någon noggrann och fullt opartisk undersökning icke försiggått, om det ej utan men för statsförvaltningen kunde gå för sig att efter hand indraga en del mindre kräfvande ordinarie befattningar och på så sätt åstadkomma medel till löneförbättringar i de tvifvelsutana många fall, då sådana påkallas af billighet och rättvisa, utan att vår numera ändock så tyngda budget behöfde för detta ändamål än vidare betungas.

Att en sådan åtgärd borde kunna vidtagas och derigenom väsentliga besparingar uppstå, förefaller så mycket sannolikare, derest man af officiella handlingar och på annat sätt erhållit någon kännedom om de stundom ganska vidtomfattande och fordrande privata värf, ett ingalunda obetydligt antal af statens embets- och tjänstemän handhafva vid sidan af sina statstjänster.

Ehuru jag icke eger uttala något som helst klander emot dem, hvilka jemte sina befattningar i statens tjänst vetat förskaffa sig sådana der privata förvärf och sålunda »tjena två herrar», eftersom detta ju ingalunda är dem förmenadt, vågar jag likväl framhålla, att det visserligen bör vara staten angeläget, det samtliga dess embets- och tjänstemän må åtnjuta så pass rundliga löneförmåner under tjänstetiden och så rikliga pensioner efter väl afslutadt värf, att de icke med skäl kunna förebära knappa lönevilkor såsom tvingande orsak att söka extra inkomster å annat håll, och att därför äfven rättelse bör ske, i fall missförhållanden härutinnan råda, men att staten också då bör kräfvat, det all rimligt arbetstid egnas dess tjänst. Det kan nemligen icke vara gagneligt för staten, att dess funktionärer låta engagera sig uti en mängd enskilda affärsföretag, hvilka till och med kunna bero af och konkurrera med sådana statens verk och inrättningar, hvilkas vård blifvit dem ombetrodd, helst de väl främst — synnerligen sedan de stigit till höga poster — borde söka stå utanför affärslifvets mångahanda frestelser för att städse utan alla sidoinflytelser kunna besluta och döma uti dem förelagda ärenden. Om det gängse mångsyssleriet fortfarande får ega rum, kan man med skäl befara, att det anseende för omutlig redbarhet, opartiskhet och sjelfständighet, landets embets- och tjänstemän härtilldags så allmänt åtnjutit och städse böra åtnjuta hos Sveriges folk, kan lida

afbräck, hvilket vore så mycket betänkligare, som ett embets- och tjänstemannastånd, till hvilket folket med odelad aktning och tacksamhet kan se upp, helt visst är egnadt att främst bland samhällsklasser uppehålla och främja aktning för lag och rätt i landet.

Jag vågar förmena, att, om det nyväckta försvarsintresset hos Sveriges folk skall kunna fortbestå, man i främsta rummet måste tillse, det skattebördorna icke blifva så olidliga, att de gängse sympatierna förbytas till ovilja, samt att det därför är fullt ut lika angeläget att allvarligt undersöka, om och hvarest besparingar i statsutgifterna kunna vidtagas, som att uppleta nya skattekällor, hvilka ju ändock skola fyllas af Sveriges folk. En noggrann och opartisk undersökning af inom vår statsförvaltning rådande förhållanden skulle för visso ådagalägga, att förenkling uti arbetsmetoderna mångenstädes kunde åvägabringas, att vida mera arbete flerstädes utan någon som helst öfveransträngning skulle kunna presteras och dymedelst åtskilliga befattningar befinnas umbärliga; den skulle vidare konstatera det olämpliga däruti, att statens ordinarie embets- och tjänstemän befatta sig med och använda en dryg del af sin arbetstid på privata affärsföretag, äfven då dessa alls icke haft med deras enskilda ekonomi att skaffa, samt slutligen möjliggöra, att en rättvis lönereglering, lämpad efter det vederbörande ålagda arbetet och ansvaret, kunde komma till stånd utan statsverkets vidare betungande.

Ehuru ganska mycket skulle kunna anföras i denna fråga, torde det knappast vara lämpligt att för närvarande ingå uti detaljer i ett så ömtåligt ämne, hvarför jag ock, ingalunda blind för de mycket stora svårigheter och de klena sympatier, en omsorgsfull utredning af här påpekade förhållanden skulle röna, inskränker mig till att vördsamt hemställa,

det Riksdagen vill afslå de af Kongl. Maj:t för 1903 äskade dyrtidstilläggen samt uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t genom lämpliga opartiska personer täcktes låta utreda, huruvida icke förenklingar uti arbetsmetoderna skulle kunna införas och åtskilligt mera arbete än nu presteras utaf vissa tjänsteinnehafvare inom vår civila och ecklesiastiska förvaltning och derigenom en del befattningar efter hand indragas, samt om icke den grannliga ställning, statens embets- och tjänstemän intaga i samhället, kräfver inskränkning uti rätten för dem att egna sig åt privata

uppdrag, och att Kongl. Maj:t sedermera ville för Riksdagen framlägga resultatet af den verkställda utredningen äfvensom förslag till de åtgärder, som i anledning af densamma kunna finnas erforderliga.

Stockholm den 27 januari 1902.

E. Åkerlund.

N:o 107.

Af herr **S. Nordström** i Höglunda, *i fråga om tullbehandlingen af »papper: poler- och smergel».*

Sedan år 1895, då Sveriges första smergelvarufabrik anlades, har denna industri haft att kämpa med betydliga svårigheter till följd af en allt jemt stigande konkurrens från utlandet, hvilken, till följd af rikligare tillgångar och deraf följande fabrikation i stor utsträckning, hotar att förqväfva det utsäde, som blifvit gjordt i akt och mening att jemväl på detta område allt mer och mer göra oss oberoende af utländskt fabrikat.

För att möjligen åt landet bevara en industri, hvilken lika mycket som någon annan är berättigad att existera, icke minst på den grund, att vårt inhemska fabrikat af denna vara erhållit de anplaste vitsord från såväl offentliga som enskilda myndigheter och fackmän, samt för att i någon mån kompensera det för handen varande tullskydd å för fabrikationen nödiga råmaterial, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att ifrågavarande fabrikat, som i gällande tulltaxa finnes upptaget under n:o 500 »Papper: poler- och smergel», i stället måtte upptagas under samma kategori och tullbehandling som »Redskap och Verktyg» eller n:o 371 uti tulltaxan.

Stockholm den 27 januari 1902.

Sten Nordström.